

ชื่อเรื่อง : การศึกษาผลการสอนซ่อมเสริม เรื่องการบวก การลบ การคูณ และการหาร
จำนวนเต็ม โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนห้วยซ้อวิทยาคม รัชมังคลาภิเษก อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

ผู้ศึกษา : นางบุหงา วิชา

ปีที่ศึกษา : ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2558 สามารถบวก ลบ คูณ หารจำนวนเต็ม ได้ และเป็นแนวทางในการพัฒนาสื่อบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องการบวก การลบ การคูณ และการหารจำนวนเต็ม ให้มีประสิทธิภาพ เหมาะสมสำหรับให้นักเรียนได้ศึกษาด้วยตนเอง กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนห้วยซ้อวิทยาคม รัชมังคลาภิเษก ที่ไม่ผ่านการทดสอบเรื่องการบวก การลบ การคูณ และการหารจำนวนเต็ม จำนวน 27 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องการบวก การลบ การคูณ และการหารจำนวนเต็ม แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการบวก การลบ การคูณ และการหารจำนวนเต็ม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 30 ข้อ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้สื่อบทเรียนสำเร็จรูป จำนวน 6 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติ t-test แบบ Dependent ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการบวก การลบ การคูณ และการหารจำนวนเต็ม ของนักเรียนก่อนและหลังเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงสรุปได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังจากเรียนซ่อมเสริมโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป สูงกว่าก่อนเรียนซ่อมเสริม

2. นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้บทเรียนสำเร็จรูป เรื่องการบวก การลบ การคูณ และการหารจำนวนเต็ม อยู่ในระดับเห็นด้วยมากทุกข้อ โดยแยกเป็นรายข้อดังนี้ 1. บทเรียนสำเร็จรูปมีรูปแบบสวยงาม น่าสนใจ 2. เนื้อหาละเอียด ครอบคลุม เข้าใจง่าย 3. แบบ บ ฝ ก ห้ ค มีเพียงพอแก่การฝึกทำให้เกิดความเข้าใจ 4. ช่วงเวลาที่นักเรียนนำบทเรียนสำเร็จรูปไปศึกษา มีความเหมาะสม (ชั่วโมงว่างหรือวันหยุด) 5. หลังจากศึกษาบทเรียนสำเร็จรูปแล้ว นักเรียนมีความเข้าใจเพิ่มขึ้น 6. นักเรียนต้องการให้มีบทเรียนสำเร็จรูปในวิชาคณิตศาสตร์สำหรับเนื้อหาอื่น ๆ

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาคณิตศาสตร์พื้นฐาน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งจากการดำเนินการเรียนการสอนไปแล้วระยะหนึ่งผู้วิจัยพบว่านักเรียนประมาณร้อยละ 60 ไม่สามารถบวก ลบ คูณ ทหารเลข ได้อย่างถูกต้องร้อยละ ๒๐-๓๐ บางส่วนเกิดความไม่มั่นใจในคำตอบที่ตนเองหามาได้ ซึ่งทำให้เกิดอุปสรรคต่อการเรียนการสอนในเนื้อหาที่สลับซับซ้อนขึ้นไป ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นนี้ โดยขั้นตอนแรกได้ทำการทดสอบนักเรียนในเรื่องการบวก การลบ การคูณ และการหารจำนวนเต็ม เมื่อทราบผลการทดสอบแล้วจะให้นักเรียนที่ไม่ผ่านการทดสอบได้เรียนซ่อมเสริมในเนื้อหาดังกล่าวด้วยตนเอง โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุง พัฒนาจากบทเรียนสำเร็จรูปที่สร้างขึ้นเอง ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่าเนื้อหาเรื่องการบวก การลบ การคูณ และการหารจำนวนเต็ม เป็นเรื่องที่มีเนื้อหาค่อนข้างง่าย ไม่สลับซับซ้อน และเป็นพื้นฐานความรู้ที่นักเรียนต้องใช้ในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ และวิชาวิทยาศาสตร์ ทั้งยังจัดทำบทเรียนสำเร็จรูปที่มีเนื้อหาจากง่ายไปยาก แยกหัวข้ออย่างชัดเจน ดังนั้นนักเรียนสามารถที่จะเรียนซ่อมเสริม ทบทวนความรู้ได้ด้วยตนเอง และในการทำวิจัยในชั้นเรียนครั้งนี้ผู้วิจัยจะใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาสื่อบทเรียนสำเร็จรูปในเนื้อหาอื่น ๆ ให้มีประสิทธิภาพ เหมาะสมสำหรับให้นักเรียนได้ศึกษาด้วยตนเองต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2558 สามารถบวก ลบ คูณ ทหารจำนวนเต็มได้
2. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสื่อบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องการบวก การลบ การคูณ และการหารจำนวนเต็ม ให้มีประสิทธิภาพ เหมาะสมสำหรับให้นักเรียนได้ศึกษาด้วยตนเอง

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนห้วยซ้อวิทยาคม รัชมิ่งคลาภิเษก อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ปีการศึกษา 2558 จำนวน 46 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนห้วยซ้อวิทยาคม รัชมังกลาภิเษก อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ปีการศึกษา 2558 ที่ไม่ผ่านการทดสอบ เรื่องการบวก การลบ การคูณ และการหารจำนวนเต็ม

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้เนื้อหา เรื่องการบวก การลบ การคูณ และการหารจำนวนเต็ม ซึ่งเป็นเนื้อหาในรายวิชาคณิตศาสตร์พื้นฐาน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หลักสูตรของกลุ่มสาระคณิตศาสตร์ โรงเรียนห้วยซ้อวิทยาคม รัชมังกลาภิเษก

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น ได้แก่ บทเรียนสำเร็จรูป เรื่องการบวก การลบ การคูณ และการหารจำนวนเต็ม

ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน , ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการใช้บทเรียนสำเร็จรูป

4. ระยะเวลาในการใช้วิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ. 2558 จนถึง เดือนธันวาคม พ.ศ. 2558

สมมุติฐานของการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนซ่อมเสริม เรื่องการบวก การลบ การคูณ และการหารจำนวนเต็ม โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความแตกต่างกัน

นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนของนักเรียนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน เป็นแบบทดสอบเกี่ยวกับการบวก การลบ การคูณ และการหารจำนวนเต็ม ซึ่งผู้สอนสร้างขึ้น มีจำนวน 30 ข้อ
2. นักเรียนที่ไม่ผ่านการทดสอบ หมายถึง นักเรียนที่ทำแบบทดสอบไม่ถึง 20 คะแนน จากการทำแบบทดสอบเรื่อง การบวก การลบ การคูณ และการหารจำนวนเต็ม ซึ่งมีจำนวน 30 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน
3. บทเรียนสำเร็จรูป หมายถึง เอกสารที่ประกอบไปด้วยเนื้อหา ตัวอย่าง และแบบฝึกหัด เป็นบทเรียนที่ผู้เรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง โดยในการวิจัยนี้จะเป็นบทเรียนสำเร็จรูปเรื่อง การบวก การลบ การคูณ และการหารจำนวนเต็ม

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2558 อย่างน้อยร้อยละ 85 สามารถบอก
ลบ คูณ หารได้
2. ครูผู้สอนมีแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องการบวก การลบ
การคูณ และการหารจำนวนเต็ม ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นกว่าเดิม เหมาะสมสำหรับให้นักเรียนใช้
ศึกษาด้วยตนเอง

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการเรียนซ่อมเสริม เรื่องการบวก การลบ การคูณ และการหาร จำนวนเต็ม โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสาร ตำรา เพื่อเป็นแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูลและดำเนินการวิจัย ซึ่งจะนำเสนอตามลำดับเรื่อง ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์
2. สื่อการเรียนรู้
3. บทเรียนสำเร็จรูป

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์

ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์

มีผู้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

บุญส่ง นิลแก้ว (2519. หน้า 48) กล่าวว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือประสิทธิภาพทางการศึกษา หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่ได้เรียนรู้ ที่ได้รับการฝึกอบรมสั่งสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นความสามารถในการเรียนใน โรงเรียนหรือสถานศึกษา

สุธรรม จันทร์หอม (2519. หน้า 99) ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์และความสามารถด้านต่าง ๆ ที่นักเรียนได้รับจากการอบรมสั่งสอนของครูรวมกันเรียกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ความสามารถทางการเรียนภายหลังจากศึกษาหรือการฝึกอบรมแล้ว ดังนั้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ หมายถึง ความรู้ความสามารถในการเรียนที่ต้องอาศัยความรู้ในวิชาคณิตศาสตร์ โดยเฉพาะ และเป็นความรู้หรือประสบการณ์ที่ได้รับหรือเป็นทักษะที่เจริญขึ้นโดยการเรียนคณิตศาสตร์ในโรงเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสามารถวัดได้โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซึ่งมีผู้ให้นิยามแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ดังนี้

วีระ ตันตระกูล (2527. หน้า 300) กล่าวถึงแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ว่า เป็นแบบทดสอบที่มุ่งวัดความรู้ ทักษะและสมรรถภาพสมองด้านต่าง ๆ ที่เด็กได้รับจากประสบการณ์ทั้งปวงทั้งจากโรงเรียนและจากที่บ้าน เป็นการวัดความสำเร็จในเชิงวิชาการว่าเด็กเรียนรู้อะไรมาแล้วความรู้องงามมากน้อยเพียงใด

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2546. หน้า 96-104) ได้ให้ความหมายแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ว่า หมายถึงแบบทดสอบที่วัดความรู้ของนักเรียนที่ได้เรียนไปแล้ว ซึ่งมักจะเป็นข้อคำถามให้

นักเรียนตอบด้วยกระดาษและดินสอกับให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง และได้แบ่งแบบทดสอบออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. แบบทดสอบของครู หมายถึงชุดข้อคำถามที่ครูเป็นผู้สร้างขึ้น ซึ่งจะเป็นข้อคำถามที่เกี่ยวกับความรู้ที่นักเรียนได้เรียนในห้องเรียน ว่านักเรียนมีความรู้มากแค่ไหน บทพร้อมที่ตรงไหน จะได้สอนซ่อมเสริมหรือวัดดูความพร้อมก่อนที่จะขึ้นบทเรียนใหม่

2. แบบทดสอบมาตรฐาน แบบทดสอบประเภทนี้สร้างขึ้นจากผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชาหรือจากครูผู้สอนวิชานั้น แต่ผ่านการทดลองหลายครั้งจนกระทั่งมีคุณภาพดีพอ ซึ่งการสร้างเกณฑ์ปกติ (Norm) ของแบบทดสอบนั้น สามารถใช้เป็นหลักและเปรียบเทียบผล เพื่อประเมินค่าของการเรียนการสอนในเรื่องใด ๆ ก็ได้ แบบทดสอบมาตรฐานจะมีคู่มือดำเนินการสอบบอกถึงวิธีการสอบว่าทำอย่างไรและยังมีมาตรฐานในด้านการแปลคะแนนด้วย

แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นและแบบทดสอบมาตรฐานมีวิธีการในการสร้างข้อคำถามเหมือนกัน เป็นคำถามที่วัดเนื้อหาและพฤติกรรมที่สามารถตั้งคำถามวัดได้ ซึ่งควรวัดให้ครอบคลุมพฤติกรรมต่าง ๆ ดังนี้

- วัดความรู้ความจำ
- วัดความเข้าใจ
- วัดการนำไปใช้
- วัดการวิเคราะห์
- วัดด้านการสังเคราะห์
- วัดด้านการประเมินค่า

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เป็นการตรวจสอบความรู้ของนักเรียนในสิ่งที่เรียนไปแล้วว่าบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ครูกำหนดไว้หรือไม่ เพื่อจะได้มีการปรับปรุงในด้านการเรียนการสอนทั้งในกระบวนการสอนของครูและการเรียนของนักเรียน ในที่นี้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ คือความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียนจากการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องการบวก การลบ การคูณ และการหารจำนวนเต็ม

2. สื่อการเรียนรู้

การจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักสูตรสถานศึกษามุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และใช้เวลาอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งมีความยืดหยุ่น สนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคมและประเทศชาติ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ และเรียนรู้ได้จากสื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ทุกประเภท รวมทั้งจาก

เครือข่ายการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ชุมชนและแหล่งอื่น ๆ เน้นสื่อที่ผู้เรียนและผู้สอนใช้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียน ผู้สอนสามารถจัดทำและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ขึ้นเองหรือนำสื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่รอบตัว และในระบบสารสนเทศมาใช้ในการเรียนรู้ โดยใช้วิจารณญาณในการเลือกใช้สื่อ และแหล่งความรู้ โดยเฉพาะหนังสือเรียน ควรมีเนื้อหาสาระครอบคลุมตลอดช่วงชั้น สื่อสิ่งพิมพ์ควรจัดให้มีอย่างเพียงพอ ทั้งนี้ควรให้ผู้เรียนสามารถยืมได้จากศูนย์สื่อ หรือห้องสมุดของสถานศึกษาลักษณะของสื่อการเรียนรู้ที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ควรมีความหลากหลาย ทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และสื่ออื่น ๆ ซึ่งช่วยส่งเสริมให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีคุณค่า น่าสนใจ ชวนคิด ชวนติดตาม เข้าใจได้ง่าย และรวดเร็วขึ้น รวมทั้งกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้ เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง ลึกซึ้งและต่อเนื่องตลอดเวลา เพื่อให้การใช้สื่อการเรียนรู้เป็นไปตามแนวการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง สถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้ที่มีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานควรดำเนินการดังนี้

1. จัดทำและจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ป็นสื่อการเรียนรู้
2. ศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน
3. จัดทำและจัดหาสื่อการเรียนรู้สำหรับการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน และสำหรับเสริมความรู้ของผู้สอน
4. ศึกษาวิธีการเลือก และการใช้สื่อการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสมหลากหลาย และสอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน
5. ศึกษาวิธีการวิเคราะห์และประเมินคุณภาพมาตรฐานสื่อการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นเอง และที่เลือกนำมาใช้ประกอบการเรียนรู้ โดยมีการวิเคราะห์และประเมินสื่อการเรียนรู้ที่ใช้อยู่กันอย่างสม่ำเสมอ
6. จัดหาหรือจัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา และในชุมชน เพื่อการศึกษาค้นคว้าแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ และพัฒนาสื่อการเรียนรู้
7. จัดให้มีเครือข่ายการเรียนรู้ เพื่อเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษา ท้องถิ่น ชุมชน และสังคมอื่น
8. จัดให้มีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานเกี่ยวกับสื่อ และการใช้สื่อการเรียนรู้เป็นระยะ ๆ (หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. 2544 หน้า 23-24)

3. บทเรียนสำเร็จรูป (Programmed Text)

เป็นการจัดระบบการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนตามความสามารถของตน ด้วยการกระทำกิจกรรมตามลำดับขั้นที่ละขั้น โดยได้รับผลติชมทันที ก้าวหน้าไปตามความสามารถและความสะดวกของแต่ละบุคคล บทเรียนสำเร็จรูปเป็นบทเรียนที่เสนอเนื้อหาของวิชาใดวิชาหนึ่งเป็นขั้นตอนย่อย ๆ มักอยู่ในรูปของ “กรอบ” หรือ “เฟรม (Frame)” โดยการเสนอเนื้อหาทีละน้อยมีคำถามให้ผู้เรียนคิดและตอบ แล้วเฉลยคำตอบให้ทราบทันที โดยมากบทเรียนสำเร็จรูปมักอยู่ในรูปของสื่อพิมพ์ที่เสนอความคิดรวบยอดที่จัดลำดับไว้แล้วเป็นอย่างดี (แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. 2543 หน้า 31)

ความคิดเห็นของ Skinner เกี่ยวกับบทเรียนสำเร็จรูป

1. สามารถให้การเสริมแรงได้ทันที
2. เด็กสามารถทำงานได้ตามลำพัง พ้นจากการถูกดูถูกจากครู ไม่ต้องฟังคำวิพากษ์วิจารณ์หรือเยาะเย้ยจากเพื่อน ๆ ซึ่งทำให้เกิดความสบายใจ ก่อให้เกิดความรู้สึกที่เป็นอิสระ
3. ทำให้เกิดการพึ่งตนเอง และมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น

(จิตวิทยาการเรียนการสอน. 2538 หน้า 311)

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545.หน้า 41) ได้กล่าวถึงข้อดีและข้อจำกัดของการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียน โปรแกรม หรือบทเรียนสำเร็จรูปไว้ดังนี้

ข้อดี

1. ส่งเสริมให้ผู้เรียนศึกษาเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตามความสามารถและความสนใจ
2. ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมหรือทบทวนความรู้ได้ด้วยตนเอง
4. ลดภาระการสอน ทำให้ครูมีเวลาพบเด็กเป็นรายบุคคล
5. แก้ปัญหาการขาดแคลนครู หรือครูไม่ครบชั้นเรียน

ข้อจำกัด

1. กรณีที่บทเรียนแบบโปรแกรมมีคุณภาพไม่ดีพบ เช่น กิจกรรมไม่น่าสนใจ ข้อมูลหรือเนื้อหาสาระผิดจากข้อเท็จจริง สื่อไม่ทันสมัย ไม่ดึงดูดใจผู้เรียน การวัดประเมินผลไม่ครอบคลุม หรือใช้วิธีการไม่ถูกต้อง อาจทำให้ผู้เรียนเบื่อหน่ายได้
2. การสร้างบทเรียนแบบโปรแกรมจำเป็นต้องใช้เวลาในการจัดทำมากพอสมควรและต้องอาศัยความรู้ความสามารถของผู้เชี่ยวชาญ
3. ผู้เรียนที่อ่านหนังสือไม่ออกจะเป็นอุปสรรคต่อวิธีสอนแบบโปรแกรม

จากที่กล่าวมาข้างต้นทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจที่จะสร้างบทเรียนสำเร็จรูปขึ้นมาเพื่อเป็นการซ่อมเสริมความรู้ในเรื่องการบวก ลบ คูณ หารจำนวนเต็ม เพราะผู้วิจัยพบปัญหาในห้องเรียนคือ ผู้เรียนบวก ลบ คูณ หาร ไม่ถูกต้องประมาณร้อยละ 60 ซึ่งทำให้เกิดปัญหาในการเรียนรู้เนื้อหาในเรื่องอื่น ๆ ซึ่งจำเป็นจะต้องมีความคล่องและแม่นยำในการบวก ลบ คูณ หาร ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้สร้างบทเรียนสำเร็จรูปเกี่ยวกับการบวก ลบ คูณ หารจำนวนเต็มขึ้นมา เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนซ่อมเสริมได้ด้วยตนเองในช่วงเวลาว่าง ในการจัดทำบทเรียนสำเร็จรูป ผู้วิจัยได้เริ่มจากเนื้อหาง่าย ๆ เป็นความรู้พื้นฐาน ไปสู่เนื้อหาซึ่งสลับซับซ้อนขึ้น ถ้าหากผู้เรียนไม่ใส่ใจที่จะใฝ่รู้ก็จะทำให้ไม่สามารถเข้าใจเนื้อหาในบทเรียนสำเร็จรูปได้ แต่ถ้าผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นที่จะศึกษาเนื้อหาจากบทเรียนสำเร็จรูป จะทำให้สามารถเข้าใจและเกิดความคิดรวบยอด นอกจากนี้ยังเป็นการทำให้ผู้เรียนได้ฝึกตนเองในเรื่องของความรับผิดชอบ เกิดการค้นพบด้วยตนเอง และจะทำให้เกิดความท้าทายความสามารถของตนเอง เกิดความต้องการที่จะศึกษาเพิ่มเติมซึ่งจะนำมาซึ่งศักยภาพทางคณิตศาสตร์ คือ เป็นคนที่มีเหตุผล มีความสามารถในการเชื่อมโยง และเกิดการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการ

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การบวก การลบ การคูณ และการหารจำนวนเต็ม ก่อนและหลังจากที่นักเรียนเรียนซ่อมเสริมโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป ทั้งยังเป็นการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้บทเรียนสำเร็จรูป

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. แผนการดำเนินการวิจัย
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนห้วยซ้อวิทยาคม รัชมิ่งคลาสิก อําเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ปีการศึกษา 2558 จำนวน 46 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนห้วยซ้อวิทยาคม รัชมิ่งคลาสิก อําเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ปีการศึกษา 2558 ที่ไม่ผ่านการทดสอบเรื่องการบวก การลบ การคูณ และการหารจำนวนเต็ม ซึ่งมีจำนวน 30 ข้อ ซึ่งจากการทดสอบปรากฏว่าได้กลุ่มตัวอย่างดังนี้

ม.2/1 จำนวน 12 คน

ม.2/2 จำนวน 15 คน

รวมทั้งสิ้นมีกลุ่มตัวอย่าง 27 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

2.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน เรื่องการบวก การลบ การคูณ และการหารจำนวนเต็ม จำนวน 30 ข้อ

2.2 บทเรียนสำเร็จรูป เรื่องการบวก การลบ การคูณ และการหารจำนวนเต็ม

2.3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้สื่อบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องการบวก การลบ การคูณ และการหารจำนวนเต็ม โดยให้ความหมายของค่าเฉลี่ยของแบบสอบถามดังนี้

1.00 – 1.99	หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด
2.00 – 2.99	หมายถึง เห็นด้วยน้อย
3.00 – 3.99	หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
4.00 – 4.49	หมายถึง เห็นด้วยมาก
4.50 – 5.00	หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

3. แผนการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีแผนการดำเนินการดังตาราง

การดำเนินงาน	ระยะเวลา
1. วางแผนและเขียน โครงร่างวิจัย	25 – 30 ต.ค. 2558
2. สร้างแบบทดสอบ เรื่องการบวก การลบ การคูณ และการหารจำนวนเต็ม	1 – 10 พ.ย. 2558
3. ทดสอบนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่องการบวก การลบ การคูณ และการหารจำนวนเต็ม	11 – 15 พ.ย. 2558
4. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนซ่อมเสริมนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 27 คน เรื่องการบวก การลบ การคูณ และการหารจำนวนเต็ม โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป	16 – 30 พ.ย. 2558
5. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 27 คน ทำแบบทดสอบหลังเรียน และตอบแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้บทเรียนสำเร็จรูป	1 – 10 ธ.ค. 2558
6. วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผล และเขียนรายงานการวิจัย	11 – 24 ธ.ค. 2558

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของคะแนนที่ได้จากการทดสอบนักเรียนทั้งก่อนและหลังเรียน

4.2 ค่า t-test เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน

4.3 ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็น

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ได้นำเสนอตามลำดับดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นในการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความสะดวกในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ดังนี้

N	แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน ค่าสถิติการทดสอบที
df	แทน ระดับความเป็นอิสระ
*	แทน ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ลำดับขั้นในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ดำเนินการตามลำดับขั้นต่อไปนี้

- 2.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการบวก การลบ การคูณ และการหารจำนวนเต็ม ก่อน และหลังการเรียนซ่อมเสริมโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป
- 2.2 สรุปข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามในการเรียนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อบทเรียนสำเร็จรูปเป็นรายชื่อ

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการทำการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

3.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการบวก การลบ การคูณ และการหารจำนวนเต็ม ก่อนและหลังการเรียนซ่อมเสริม โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการบวก การลบ การคูณ และการหารจำนวนเต็ม ก่อนและหลังการเรียนซ่อมเสริม โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป

	N	$\bar{X}$	S.D.	t
ก่อนเรียน	27	13.16	4.383	6.508*
หลังเรียน	27	17.27	6.421	

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าค่าคะแนนเฉลี่ยในการทำแบบทดสอบก่อนและหลังเรียนซ่อมเสริม โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป มีค่าเท่ากับ 13.16 และ 17.27 ตามลำดับ มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.383 และ 6.421 ตามลำดับ

เมื่อทดสอบความแตกต่างค่าคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังเรียนซ่อมเสริม โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป ปรากฏว่าคะแนนก่อนและหลังการเรียนซ่อมเสริม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2 สรุปข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามในการเรียนซ่อมเสริมโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป เรื่องการบวก การลบ การคูณ และการหารจำนวนเต็ม

ข้อที่	ความคิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ผลการประเมิน
1	บทเรียนสำเร็จรูปมีรูปเล่มสวยงาม น่าสนใจ	4.25	0.695	เห็นด้วยมาก
2	เนื้อหาละเอียด ครอบคลุม เข้าใจง่าย	4.05	0.792	เห็นด้วยมาก
3	แบบฝึกหัดมีเพียงพอแก่การฝึกทำให้เกิดความเข้าใจ	4.21	0.786	เห็นด้วยมาก
4	ช่วงเวลาที่นักเรียนนำบทเรียนสำเร็จรูปไปศึกษามีความเหมาะสม (ชั่วโมงว่างหรือวันหยุด)	4.11	0.785	เห็นด้วยมาก
5	หลังจากศึกษาบทเรียนสำเร็จรูปแล้ว นักเรียนมีความเข้าใจเพิ่มขึ้น	4.11	0.785	เห็นด้วยมาก
6	นักเรียนต้องการให้มีบทเรียนสำเร็จรูปในวิชาคณิตศาสตร์สำหรับเนื้อหาอื่น ๆ	4.24	0.817	เห็นด้วยมาก

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้บทเรียนสำเร็จรูป เรื่องการบวก การลบ การคูณ และการหารจำนวนเต็ม อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ทุกประเด็น โดยนักเรียนมีเสนอแนะ/ความคิดเห็นอื่น ๆ ดังนี้

1. ควรมีบทเรียนสำเร็จรูปแบบนี้อีกต่อไป

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัย เรื่อง การเรียนซ่อมเสริม เรื่องการบวก การลบ การคูณ และการหารจำนวนเต็ม โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนห้วยซ้อวิทยาคม รัชมังคลาภิเษก อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย สามารถสรุปและอภิปรายผลได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการบวก การลบ การคูณ และการหารจำนวนเต็ม ของนักเรียน ก่อนและหลังเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังจากเรียนซ่อมเสริมโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป สูงกว่าก่อนเรียนซ่อมเสริม
2. นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้บทเรียนสำเร็จรูป เรื่องการบวก การลบ การคูณ และการหารจำนวนเต็ม อยู่ในระดับเห็นด้วยมากทุกข้อ โดยแยกเป็นรายข้อดังนี้
  1. บทเรียนสำเร็จรูปมีรูปเล่มสวยงาม น่าสนใจ
  2. เนื้อหาละเอียด ครบคลุม เข้าใจง่าย
  3. แบบฝึกหัดมีเพียงพอแก่การฝึกทำให้เกิดความเข้าใจ
  4. ช่วงเวลาที่นักเรียนนำบทเรียนสำเร็จรูปไปศึกษา มีความเหมาะสม
  5. หลังจากศึกษาบทเรียนสำเร็จรูปแล้ว นักเรียนมีความเข้าใจเพิ่มขึ้น
  6. นักเรียนต้องการให้มีบทเรียนสำเร็จรูปในวิชาคณิตศาสตร์สำหรับเนื้อหาอื่น ๆ

อภิปรายผล

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการบวก การลบ การคูณ และการหารจำนวนเต็ม ของนักเรียน ก่อนและหลังเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังจากเรียนซ่อมเสริมโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน สรุปได้ว่าคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนซ่อมเสริมโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนซ่อมเสริม ซึ่งทำให้เห็นว่าสื่อบทเรียนสำเร็จรูปมีส่วนช่วยให้นักเรียนได้เข้าใจเนื้อหามากขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนเคยได้เรียนเนื้อหาดังกล่าวมาแล้ว เมื่อมาเรียนซ่อมเสริมด้วยตนเองก็เป็นการทบทวนความรู้ และเพิ่มความเข้าใจในหัวข้อที่ไม่เข้าใจในช่วงแรก ซึ่งสอดคล้องกับข้อดีของบทเรียนสำเร็จรูป คือส่งเสริมให้ผู้เรียนศึกษาเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตามความสามารถและความสนใจ อีกทั้งยังตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล และช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมหรือทบทวนความรู้ได้ด้วยตนเอง (20วิธีการเรียนรู้. 2545 หน้า 41)

จากการสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการใช้บทเรียนสำเร็จรูป เรื่องการบวก การลบ การคูณ และการหารจำนวนเต็ม ปรากฏว่านักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากทุกข้อ โดยแยกเป็นรายข้อดังนี้

1. บทเรียนสำเร็จรูปมีรูปแบบสวยงาม น่าสนใจ
2. เนื้อหาละเอียด ครอบคลุม เข้าใจง่าย
3. แบบฝึกหัดมีเพียงพอแก่การฝึกทำให้เกิดความเข้าใจ
4. ช่วงเวลาที่นักเรียนนำบทเรียนสำเร็จรูปไปศึกษา มีความเหมาะสม
5. หลังจากศึกษาบทเรียนสำเร็จรูปแล้ว นักเรียนมีความเข้าใจเพิ่มขึ้น
6. นักเรียนต้องการให้มีบทเรียนสำเร็จรูปในวิชาคณิตศาสตร์สำหรับเนื้อหาอื่น ๆ

ซึ่งสรุปได้ว่า นักเรียนส่วนใหญ่ชอบการเรียนซ่อมเสริมโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ Skinner เกี่ยวกับบทเรียนสำเร็จรูป นั่นคือ สามารถให้การเสริมแรงได้ทันที เด็กสามารถทำงานได้ตามคำฟัง พ้นจากการถูกดูถูกว่าจากครู ไม่ต้องฟังคำวิพากษ์วิจารณ์หรือเยาะเย้ยจากเพื่อน ๆ ซึ่งทำให้เกิดความสบายใจ ก่อให้เกิดความรู้สึกที่เป็นอิสระ ทำให้เกิดการพึ่งตนเอง และมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น (จิตวิทยาการเรียนการสอน. 2538 หน้า 311)

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีช่วงเวลาในการทำการทดสอบที่สั้นลง เพื่อให้ข้อมูลที่ได้นำมาเชื่อถือยิ่งขึ้น
2. เครื่องมือต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิจัยน่าจะผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้ เพื่อให้ได้ผลที่น่าเชื่อถือยิ่งขึ้น
3. ควรนำผลการวิจัยไปพัฒนาปรับปรุงการทำบทเรียนสำเร็จรูปสำหรับเนื้อหาอื่น ๆ เพื่อใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนซ่อมเสริมสำหรับนักเรียน

บรรณานุกรม

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2545.

บุญส่ง นิลแก้ว. (2519). การวัดผลทางการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

พรณี ช. เจนจิต. (2538). จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : ต้นอ่อน แกรมมี่ จำกัด.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2546). การสร้างและพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์. กรุงเทพฯ : สำนักงานทดสอบ
ทางการศึกษาและจิตวิทยา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วีระ ต้นตระกูล. (2527). คู่มือการสอบบรรจุครู อาจารย์ ระดับ 3. กรุงเทพฯ : อุดมศึกษา.

วัฒนา ระงับทุกข์. (2543). แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช จำกัด.

สุธรรม จันทร์หอม. (2519). การวัดผลการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2545). 20 วิธีจัดการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.